Credinţele comunităţii ştiinţifice

Credinţele comunităţii ştiinţifice

Poate părea ciudată ideea că în comunitatea ştiinţifică – adică a acelora care se numesc oameni de ştiinţă – ar putea fi anumite credinţe. Doar metoda ştiinţifică presupune emiterea unor ipoteze şi conceperea unui model care să ofere explicaţii pentru fenomenele observate şi apoi validarea prin experimente a modelului respectiv. Dacă experimentele nu confirmă modelul conceput de omul de ştiinţă, atunci, în mod normal, acel model este abandonat. Aşa se procedează ştiinţific pentru tot ce se poate experimenta. Dar exista şi anumite domenii în care nu este posibilă validarea prin experimente. Un exemplu în acest sens ar fi teoriile cosmologice, pentru că este imposibil ca, prin experimente, oamenii să demonstreze fără urmă de îndoială cum s-a format universul în care suntem. În asemenea cazuri, în care nu este posibil să producă demonstraţii complete, oamenii de ştiinţă adoptă anumite teorii asupra validităţii cărora reuşesc sau nu reuşesc să cadă de acord.

Şi, atunci când comunitatea ştiinţifică este pusă în situaţia de a aprecia validitatea unei teorii (pentru cazurile menţionate anterior, când nu este posibilă demonstraţia completă) trebuie să ia în considerare o mulţime de fapte şi observaţii, din care unele vin în sprijinul teorii, iar altele, dimpotrivă, pot să infirme acea teorie. În cazul când toate faptele şi observaţiile confirmă o anumită teorie, atunci, evident, după cum este şi normal, ea este apreciată ca fiind validă. Dar există şi cazuri când unele observaţii ar confirma teoria, iar altele ar infirma-o. În asemenea cazuri, iată că şi la oamenii de ştiinţă intervine credinţa, pentru că omul de ştiinţă ajunge să considere că anumite fapte care confirmă teoria lui preferată sunt esenţiale, pe când altele, care infirmă acea teorie sunt minore, neimportante, şi mici aspecte care cer doar o rafinare a acelei teorii (adică nu o modificare radicală) pentru ca să poată fi explicate şi ele. Deci, iată că şi oamenii de ştiinţă au credinţe, după cum au şi filosofii. Iar credinţele care sunt dominante între oamenii de ştiinţă le putem numi credinţe ale comunităţii ştiinţifice.

Cum şi în ce măsură este afectată societatea din zilele noastre aceste credinţe ale comunităţii ştiinţifice? O afectează mult, pentru că, în urma cuceririlor ştiinţei şi tehnologiei din ultimele două-trei secole, lumea s-a schimbat mult şi oamenii au ajuns să aibă încredere în ştiinţă şi tehnologie – ceea ce nu este rău. Problema cea mai mare este că aceste credinţe ale comunităţii ştiinţifice sunt percepute de marea majoritate a oamenilor obişnuiţi ca fiind ştiinţă şi că oamenii de rând ajung în general să aibă la fel de multă încredere în ele ca în legile care sunt verificate temeinic prin observaţii şi experimente sau prin realizări certe în tehnologie (cum ar fi legile pe baza cărora se construiesc avioanele sau reactoarele nucleare sau telecomunicaţiile şi calculatoarele) şi nu gândesc că ar fi posibil ca realitatea să ajungă să răstoarne acele teorii.

O problemă în care se poate vedea manifestată clar o credinţă a comunităţii ştiinţifice este cea a originii vieţii. Comunitatea ştiinţifică susţine cu tărie teoria că viaţa a apărut din întâmplare, că prin combinarea întâmplătoare a substanţelor chimice au apărut primele organisme vii unicelulare. Apoi, în continuare, tot la întâmplare, acel organisme au suferit mutaţii şi unele din acele mutaţii au fost atât de izbutite încât au dus la apariţia de noi organisme. Şi, tot aşa, de-a lungul a sute de milioane de ani, printr-o evoluţie la întâmplare şi selecţie naturală, a apărut toată mulţimea de specii de plante şi animale.

Şi totuşi, după peste 150 de ani în care s-au încercat tot felul de rafinamente, teoria evoluţionistă continuă să se confrunte cu fapte care nu sunt deloc de natură să o confirme. Pe vremea lui, Darwin spunea că nu s-au găsit fosile care să confirme evoluţia pentru că pe atunci se găsise un mic număr de fosile. Acum, deşi s-au găsit multe fosile, nu s-au descoperit forme intermediare care să arate trecerea de la o specie de animal la alta. Şi, dacă ar fi să fi existat forme intermediare, se pune problema că acele forme intermediare nu ar fi fost bine adaptate nici pentru modul de viaţă al “strămoşului” de la care au evoluat, nici pentru mediul de viaţă al noii specii către care au evoluat, ceea ce înseamnă că nu ar fi putut supravieţui. Şi fosilele găsite infirmă o evoluţie graduală, de genul celei la care se gândise Darwin. Dar, pe atunci nu se cunoştea nimic de genetică şi nu se ştia rolul ADN. Acum, ţinând cont de descoperirile în domeniul geneticii, teoria este că evoluţia s-a produs printr-o serie de mutaţii genetice izbutite, nu gradual.

Dar o mare problemă o ridică tocmai acest ADN, care este programul după care “funcţionează” orice organism viu. Este o structură deosebit de complexă, care, dacă ar fi să zicem că a apărut la întâmplare, ar însemna să contrazicem principiul general observat în natură, că orice sistem izolat tinde către o creştere a entropiei, adică spre mai multă dezordine, spre structuri de o complexitate cât mai redusă. Mai mult, ADN conţine “programul”, iar celulele vii sunt “maşina” care execută programul. ADN are o structură complexă, iar celula vie are structuri şi mai complexe. Care dintre aceste structuri să fi apărut mai întâi? Ar fi ca şi cum ne-am întreba ce anume a fost făcut mai întâi: calculatorul sau limbajele de programare şi programele pentru calculator? Şi ştim bine că limbajele de programare şi programele pentru calculator au fost dezvoltate odată cu calculatoarele, pentru că altfel nu ar fi avut sens conceperea de limbaje de programare cât timp nu ar fi existat maşini care să execute programe scrise în acele limbaje. Aceasta ne-ar sugera, în modul cel mai firesc, că ADN şi organismele vii au fost concepute în acelaşi timp şi create în acelaşi timp.

Şi mai este încă ceva: dacă ar fi ca întâmplarea să fi ajuns să producă organisme vii atât de complexe, cum se face că, având inteligenţă şi voinţă, în nişte zeci de ani oamenii nu au reuşit să producă nici măcar o celulă vie pornind de la materie ne-vie? Şi toate manipulările genetice reuşite pornesc de la celule vii preluate din organisme vii deja existente, iar în obţinerea prin manipulare genetică a unor noi soiuri oamenii se lovesc de anumite limite. Oare nu ne sugerează aceasta că sunt nişte secrete pe care noi nu le cunoaştem şi că organismele vii au fost create de o inteligenţă şi o putere superioară?

Şi totuşi comunitatea ştiinţifică susţine că, în sute de milioane de ani, întâmplarea a făcut să se dezvolte toată mulţimea de plante şi de animale. Aceasta când ştiu bine că, din întâmplare şi din neatenţie, eu nu am reuşit altceva decât să fac greşeli când scriam programe şi că, uneori, pentru a corecta o greşeală de un caracter sau două, am pierdut chiar peste o oră.

Şi, cu toate aceste aspecte care infirmă teoria evoluţionistă, comunitatea ştiinţifică susţine că aceasta este singura teorie cu adevărat ştiinţifică şi refuză să admită că ar fi posibil ca viaţa să fie creată. Ce este aceasta decât o credinţă? Din vreme ce nu există nici o demonstraţie completă a acestei teorii, iar susţinătorii caută să minimizeze importanţa aspectelor contrare ei şi nu pot aduce ca argument serios pentru nereuşita de a produce viaţa din materia ne-vie altceva decât: “Daţi-ne nişte milioane de ani şi vom reuşi ceea ce a reuşit natura!”

Sigur că nu toţi oamenii de ştiinţă au această credinţă, dar cei care au această credinţă sunt cei care se fac cel mai mult auziţi, ei bucurându-se de cel mai substanţial sprijin financiar şi politic, astfel încât teoria evoluţionistă este cel mai larg prezentată în mass-media şi este impusă în şcoli ca fiind singura teorie cu adevărat ştiinţifică.

Ideea că viaţa a fost creată este respinsă pentru că, dacă ar fi admisă, atunci aceasta ar implica existenţa unui Creator, iar omul, ca fiinţă inteligentă, ar avea o responsabilitate înaintea Creatorului. Aşa că este mai comod pentru om să fugă de această responsabilitate, după cum Biblia spune că Adam, primul om, după ce a păcătuit neascultând de Dumnezeu, a căutat să se ascundă dinaintea Lui după pomii din grădină.

Şi, în zilele noastre, se caută să se impună această credinţă care îl elimină pe Dumnezeu. Toate acestea pregătesc clipa când “va fi descoperit omul păcatului, fiul pieirii, care se împotriveşte şi se înalţă mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu sau de ce este vrednic de închinare, încât el însuşi se aşează în templul lui Dumnezeu, prezentându-se pe sine că este Dumnezeu” (2 Tes. 2.4).

clickbible.org